

Handläggare: Krisztina Buki
Telefon: 08-508 21 079

Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2010-03-25

Anhörig-/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Charlotte Svensson
Stadsdelsdirektör

Eva Folke
Verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Efter ändring i lydelsen av bestämmelsen i 5 kap.10 § socialtjänstlagen, SoL, att socialnämnden *ska* erbjuda stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående, uppdrog kommunfullmäktige, i budget 2009, åt äldrenämnden att utarbeta en anhörigpolicy. Äldreförvaltningen har tagit fram ett förslag till en övergripande anhörig-/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg samt en stödplan för anhörigvårdare.

Förvaltningen anser i huvudsak att anhörigpolicyn utgör en bra grund och ”checklista” för vad som den anhörige ska få/ges information om, men önskar förtydliganden i vissa delar. Bland annat ett förtydligande av vem som kan söka biståndsinsatserna. Vad avser några enskilda delar av förslaget, har förvaltningen synpunkter som redovisas i ärendet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och serviceavdelningen i samverkan med verksamhetsområdet för vuxna, funktionsnedsatta och äldre.

Ärendet har behandlats av pensionärsrådet och samverkan har skett i förvaltningsgruppen 2010-03-18.

Bakgrund

I maj 2009 beslutade riksdagen om ändring i lydelsen av bestämmelsen i 5 kap.10 § socialtjänstlagen, SoL, om stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående. ”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder” Den nya lydelsen har trätt i kraft den 1 juli 2009. Regeringen har i samma regeringsbeslut gett Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta vägledning till stöd för tillämpningen av lagförändringen om anhörigstöd.

Sammanfattning av remissen

I budget år 2009 uppdrog kommunfullmäktige åt äldrenämnden att utarbeta en anhörigpolicy. Äldreförvaltningen har tagit fram ett förslag till en övergripande anhörig-/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg samt en stödplan för anhörigvårdare (se bilaga 1 och 2). Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen i samråd med anhörigkonsulenter från sju stadsdelsnämnder samt representanter från ytterligare två förvaltningar.

I Stockholms stad finns idag dels biståndsbedömda stödinsatser, dels stödinsatser i form av stödgrupper, anhörigkonsulenter, m.m. Anhörigkonsulenten svarar för insatser som inte är myndighetsutövning. Konsulenten ska ta tillvara den närståendes intressen, ge råd, stöd och information både i grupp som till enskild. Det är vidare viktigt att förtydliga vad som är kommunens respektive landstingets ansvar.

Anhörigpolicy

Alla anhöriga och närstående som kommer i kontakt med äldreomsorgen ska uppleva att de får ett gott bemötande och att deras kunskaper och erfarenheter respekteras

Anhörig-/närståendepolicyn ska vara vägledande för stadsdelsnämndernas arbete med att ge stöd och hjälp till de anhöriga och närstående som vårdar en person som är 65 år eller äldre och omfattar såväl förhållningssätt, bemötande som vilka stödinsatser som ska finnas att tillgå. I policyn anges att en stödplan för den anhörige/närstående ska upprättas vid behov. I stödplanen ska framgå vilka stödinsatser den anhörige/närstående önskar och vem som ansvarar för insatserna.

Tillämpning av lagförändringen

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta vägledning för kommunerna i hur tillämpningen av lagförändringen om anhörigstöd ska ske. Efter att en sådan vägledning är klar, föreslår äldreförvaltningen att nya riktlinjer för dokumentation utformas och utbildning ges till berörda.

I regeringens proposition (Prop.2008/09:82) påpekas vikten av en nationell statistik med information om hur många, vilka stödåtgärder som erbjudits och även getts till anhöriga. Socialstyrelsen kan därför komma med vägledning om förändrade dokumentationskrav vilket kan innebära att även serviceinsatser, som inte kräver biståndsbedömning, i framtiden ska dokumenteras för att erhålla statistik. Anhörigkonsulenter ska dock i avvaktan på eventuell ändring av krav på dokumentation, fortsätta föra anteckningar och upprätta stödplan enligt mall. Dessa är dock inte att anse som journalhandlingar.

För att implementera intentionerna bakom den nya lagen samt Stockholms stads anhörig-/närståendepolicy i stadens verksamheter planerar äldreförvaltningen en utbildning för samtliga biståndsbedömare och anhörigkonsulenter. Även för kommunala och privata utförare planerar äldreförvaltningen informationstillfälle.

Finansiering

Då de flesta stadsdelsnämnder redan idag kan erbjuda flertalet av de stöd som policyn påtalar beräknar äldreförvaltningen att de ökade kostnaderna finansieras inom ramen av stimulansmedel för anhörigstödet. Medel från Socialstyrelsen för år 2010 utbetalas utan ansökningsförfarande och ska användas för fortsatt utveckling av stöd till anhöriga.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Att ge stöd och hjälp till anhöriga och närstående är en viktig del av äldreomsorgens verksamhet. Sedan 2008 erbjuder förvaltningen, i form av anhängkonsulent, stöd och vägledning för anhöriga till personer fyllda 65 år och äldre och från och med den 1 mars 2010 även för anhöriga till personer som har bistånd på grund av funktionsnedsättning. I anhängkonsulentens ingår redan i dagsläget att ge information i enlighet med det som står i den föreslagna policyn.

Förvaltningen har dock några synpunkter enligt följande:

Anhörig- och närståendepolicy

Anhörigpolicyn utgör en bra grund och "checklista" för vad som den anhörige ska få/ges information om. Det är därför viktigt att, för den anhöriga/närstående, tydliggöra syftet med policyn. Att den utgör en information om vilka biståndsinsatser som finns, men att vid behov av insatser måste den äldre själv ansöka.

Det är vidare viktigt att förtydliga vad som är kommunens respektive landstingets ansvar. I anhörig-/närståendepolicyn på sidan två, står som en punkt att anhöriga/närstående ska erbjudas: *Individeriktad information om bland annat tekniska hjälpmedel...* Förvaltningen menar att anhängkonsulenten ska kunna tillhandahålla viss information, men vid behov av mer specifik sådan ska den anhöriga lotsas vidare till landstinget. Det är viktigt att sådan information ges av sakkunnig.

I policyn står också som en informationspunkt att den anhörige/närstående kan erbjudas; *korttidsvård utomlands tillsammans med den äldre*. Detta behöver, enligt förvaltningens mening förtydligas, så att det framgår att det rör sig om en möjlighet för den anhöriga att följa med under förutsättning att han/hon själv bekostar sin del.

Stödplan för anhängvårdare

Anhängkonsulenten för minnesanteckningar i samband med kontakten med de anhöriga/närstående. Den stödplan för anhängvårdare som äldreomsorgen föreslår kan mycket väl resultera i en mera strukturerad dokumentation. Några frågor som dock uppmärksammas är att den föreslagna stödplanen innefattar personuppgifter på såväl anhängvårdaren som den äldre. Då det inte är fråga om dokumentation i form av journalföring, föreslår förvaltningen en mer återhållsam

dokumentation av personuppgifter. Exempelvis skulle namnuppgifter samt uppgift om födelseår vara tillräckligt.

Avslutningsvis är det viktigt att ha i åtanke att det oftast är den muntliga informationen som de allra flesta efterfrågar. Många äldre upplever det som svårt att ta del av skriftlig information i broschyrform eller på Internet. Det är också i dialogen som ett förtroende växer fram.

Bilaga

Anhörig-/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg

Anhörig-/närståendepolicy för Stockholms stads äldreomsorg

Box 48, 125 21 Älvsjö. Älvsjö stationsplan 11
Telefon 08-508 21 000. Fax 08-508 21 099